

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ СИМПТОМАТИЧНОМУ ЛІКУВАННІ КИСЛОТОЗАЛЕЖНИХ СТАНІВ В АПТЕКАХ МАРОККО

Сахарова Т.С., Отрішко І.А., Вєтрова К.В., Сєтгаф І.

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

innaotrishko@gmail.com

Вступ. Хронічні кислотозалежні захворювання органів травлення характеризуються значною поширеністю, частим розвитком серйозних ускладнень та необхідністю великих фінансових асигнувань для реалізації лікувальних програм. Все це зумовлює актуальність цієї проблеми для практичної охорони здоров'я. Одним із головних симптомів кислотозалежних станів, ГЕРХ, виразки дванадцятипалої кишки і функціональної диспепсії є печія. Даний стан характеризується неприємним, іноді хворобливим відчуттям печіння в епігастральній ділянці і за грудиною і супроводжується кислим присмаком у роті. Печія впливає на емоційний стан хворого і спричиняє зниження якості його життя. Симптом печії може турбувати не тільки дорослих, а й дітей, причому до чинників, що її провокують, крім погрішностей в харчуванні і наявності захворювань шлунково-кишкового тракту, може додаватися фізіологічна неспроможність кардіального сфінктера тощо.

Мета дослідження: аналіз практики та особливостей надання фармацевтичної допомоги при симптоматичному лікуванні кислотозалежних станів в аптеках Марокко.

Матеріали та методи. Методологічну основу дослідження складають принципи об'єктивності і системності. У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: теоретичний, метод узагальнення, систематизації даних, порівняння, методи вивчення літературних джерел, аналізу, метод анкетування і статистичної обробки результатів та ін.

Результати та їх обговорення. Лікування печії ґрунтується на виявленні її причин. При гастритах, виразці шлунка проводиться тривале (4–8 тижнів і більше) лікування під наглядом лікаря засобами, що знижують шлункову секрецію (блокаторами H_2 -гістамінових рецепторів, інгібіторами протонної помпи та ін.). Одночасно проводиться антигелікобактерна терапія, застосовуються засоби гастропротекторної дії. При печії, причиною якої є шлунково-стравохідний рефлюкс, також застосовуються засоби, що знижують шлункову секрецію у поєднанні з антацидами та прокінетиками – препаратами, що прискорюють евакуацію шлункового вмісту (метоклопрамід, домперидон). Для попередження печії у здорових осіб (без органічних захворювань ШКТ) слід правильно харчуватися – регулярно, уникати гострої та жирної їжі, відмовитися від паління, контролювати свою масу тіла. Ці заходи будуть сприяти ліквідації проблем, пов'язаних зі ШКТ. Однак у реальному житті дотримуватися всіх зазначених правил важко, а часто навіть неможливо. Тому при печії у багатьох випадках доводиться вдаватися до допомоги лікарських препаратів. Контрольна функція фармацевта при відпуску антацидних засобів із аптеки полягає у своєчасному виявленні «загрозливої» симптоматики та скеруванні відвідувача аптеки до лікаря.

Антацидні лікарські засоби на сьогодні не розглядаються в якості монотерапії кислотозалежних захворювань, оскільки блокатори H_2 -рецепторів гістаміну та інгібітори протонної помпи (ІПП) є набагато ефективнішими в лікуванні цих хвороб. Проте лікарі часто призначають антациди в якості допоміжних засобів, а хворі широко використовують їх для самолікування. Швидкий симптоматичний ефект, доступність (препарати безрецептурного відпуску), зручна форма випуску (гелі, жувальні пігулки), приємні органолептичні властивості, високий ступінь безпеки роблять антацидні лікарські засоби компонентом будь-якої домашньої аптечки. Сучасні антациди мають низку позитивних характеристик, а саме: можуть адсорбувати пепсин, сприяючи зменшенню протеолітичної активності шлункового соку; пов'язують лізолецитин і жовчні кислоти, які шкідливо діють на слизову шлунка; мають обволікаючу дію; чинять цитопротективну дію, пов'язану з підвищенням вмісту простагландинів у слизовій оболонці шлунка; стимулюють секрецію бікарбонатів, збільшують вироблення глікопротеїнів; захищають ендотелій капілярів підслизового шару від ушкоджувальної дії ульцерогенних речовин, покращують процеси регенерації епітеліальних клітин і стимулюють розвиток мікроциркуляторного русла слизової оболонки шлунка. Швидкість ефекту залежить і від лікарської форми: суспензії зазвичай розчиняються швидше, ніж тверді лікарські форми; на тривалість дії антацидів істотно впливає швидкість їх евакуації з шлунка, яка визначається, у свою чергу, наявністю або відсутністю їжі в шлунку. Антацидний препарат, прийнятий через годину після їжі, довше затримується в шлунку і надає найбільш тривалий ефект.

На цей час найбільш широке застосування отримали комбіновані препарати антацидів. Так, значною популярністю користуються препарати на основі солей альгінової кислоти. Перевагами таких препаратів є: завдяки механічному перешкоджанню гастроєзофагеальним рефлюксам – однакова ефективність як при кислотних, так і при лужних рефлюксах; відсутність впливу на евакуаторну функцію шлунка та рН вмісту шлунка під плаваючим гелем, що дозволяє максимально зберегти фізіологічні процеси травлення в шлунку; відсутність системної дії та побічних ефектів (компоненти препарату не всмоктуються і не потрапляють у системний кровотік), що дозволяє застосовувати альгінати навіть у дітей віком старше 6 років, у період вагітності та годування грудьми; крім антирефлюксної дії, виражений регенераторний та цитопротекторний ефект щодо пошкоджених тканин; пребіотичні властивості (виступають у ролі поживного середовища для сапрофітної мікрофлори); за рахунок затримки всмоктування води – слабка послаблювальна та прокінетична дія (відновлюють нормальну перистальтику стравоходу, шлунка, кишечника); висока сорбційна активність, яка полягає не лише в основі зниження шкідливих властивостей рефлюктату шлунка, але й у протиалергічній, імуномодулювальній дії, що пов'язано з можливістю сорбції імунних комплексів та імуноглобуліну Е.

Висновки. Під час проведення фармацевтичної опіки пацієнтів із печією першорядна рекомендація фармацевтом антацидних лікарських засобів повинна базуватися на даних щодо їх ефективності та безпеки, а також прийнятності для застосування різними категоріями споживачів, включно дітей.